

Ще одним із перспективних напрямків розвитку відновлюваної енергетики в АПК є виробництво енергії з відходів біогазу. Біогаз може використовуватися не тільки як паливо, використання біогазових установок матиме також екологічні вигоди, а саме зменшення викиду в атмосферу метану, що утворюється в процесі розкладання органічних відходів, зменшення кількості традиційного палива, очищення забруднених вод від органічних речовин і мікроорганізмів. Крім цього використання шламу (залишки виробництва біогазу) як органічного добрива може забезпечити підвищення врожайності [4].

Розвиток відновлювальних джерел енергії та їх комплексне використання для електропостачання віддалених сільських об'єктів дозволить ефективно застосовувати всі джерела енергії віддалених районів для електропостачання за рахунок створення автономного енергопостачального об'єкта, а також забезпечити безперебійний процес виробництва та споживання енергії за рахунок системної роботи двох або більше енергоустановок на основі даних джерел енергії. Крім цього, впровадження таких джерел у сферу АПК здатне забезпечити екологічну безпеку роботи існуючих енергоустановок. Слід також відзначити переваги застосування технології відновлювальної енергетики з економічної точки зору – це економія палива, питомі капіталовкладення на встановлені потужності, собівартість потужності, що виробляється.

Таким чином, відновлювана енергетика має розглядатися як важливий елемент сталого розвитку агропромислового комплексу. Впровадження технологій малої енергетики з використанням відновлюваних джерел енергії на об'єктах АПК спрямоване на підвищення надійності енергопостачання, енергозбереження та підвищення енергоефективності. У перспективі впровадження досягнень відновлюваної енергетики в енергетичну інфраструктуру об'єктів аграрного комплексу та сільських територій дозволить забезпечити автономію даних об'єктів, підвищить соціально-економічний рівень населення та зробить внесок у покращення екологічної обстановки.

Список використаних джерел:

1. Пуцак Р. І. Огляд ефективності використання сонячної енергії в АПК. *Проблеми енергозабезпечення та енергозбереження в АПК України* : Матеріали науково-практичної студентської конференції, 4-5 квітня 2019 р., наук. кер. С. В. Коробка. Харків : ХНТУСГ, 2019. Вип. 11. С. 130-131.

2. Лисенко О. В. Аналіз можливості використання відновлюваних джерел енергії для підвищення якості електропостачання в сільськогосподарському виробництві. *Науковий вісник Таврійського державного агротехнологічного університету*. 2018. Т. 8, № 2.

3. Козюков Д. А. Гибридные накопители электроэнергии в ветро-солнечных установках. *Инновационная наука*. 2015. №. 7-1. С. 33-35.

4. Ганиева И. А., Курбанова М. Г., Савина О. В. Биотехнология получения возобновляемой энергии из отходов АПК. *Достижения науки и техники АПК*. 2011. №. 11. С. 74-76.

Наукові керівники: Кідалов В. В., д. ф.-м. н., проф. кафедри вищої математики і фізики, Дяденчук А. Ф., к.т.н., ст. викладач кафедри вищої математики і фізики, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

МОДЕЛЮВАННЯ РОЗПОДІЛУ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ ДЛЯ ПОСІВУ ПРОДОВОЛЬЧИХ КУЛЬТУР

Білан Т.Ю., email tatjana.bilan.111@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Економіко-математичні задачі в сільському господарстві розв'язуються з допомогою математичних методів. Серед них найбільш розробленими і поширеними є методи лінійного

програмування. Такі методи використовують для розв'язання економіко-математичних задач, у яких кількісні залежності виражені лінійно, тобто усі умови виражені у вигляді системи лінійних рівнянь і нерівностей, а критерій оптимальності – у вигляді лінійної функції, прагнучої до мінімуму або максимуму.

Потрібно розрахувати оптимальний план розподілу мінеральних добрив в господарстві для посіву продовольчих культур. Під культури виділяється наступна кількість мінеральних добрив, ц діючої речовини: азотні – 267, фосфорні – 481, калійні – 319. Крім цього, по плану потрібно виробити 9700 ц зерна та 40 000 ц картоплі. Критерій оптимальності – максимум виробництва товарної продукції.

Складемо розгорнуту економіко-математичну модель та напишемо її в матричному вигляді (табл. 1). Змінними величинами задачі є шукані удобрювані площі, га.

Таблиця 1 – Матриця економіко-математичної задачі

Культура	Номер ділянки	Площа посіву, га	Урожайність без внесення добрив, з 1 га, ц	Дози внесення добрив на 1 га, ц діючої речовини		Прибавка врожаю за рахунок внесення добрив з 1 га		
				азотні	фосфорні	калійні	ц	грн.
Озима пшениця	1	100	12,5	0,6	0,8	0,4	7,5	105,0
	2	55	16,0	0,6	0,9	0,5	8,0	112,0
	3	94	17,0	0,7	1,0	0,4	8,0	112,0
	4	71	19,5	0,8	1,0	0,6	9,3	130,2
Озиме жито	1	87	14,0	0,5	0,7	0,4	6,9	120,8
	2	48	15,8	0,6	0,7	0,4	7,2	126,0
	3	23	17,6	0,6	0,8	0,5	7,4	129,5
Картопля	1	54	136	0,3	0,7	0,5	34,2	444,6
	2	39	137	0,3	0,7	0,5	38,0	494,0
	3	28	148	0,3	0,8	0,6	39,0	507,0
	4	42	152	0,4	0,9	0,7	41,5	539,5
	5	69	155	0,4	1,0	0,7	45,6	592,8

В табл. 1 де $x_{1,1}$ — озимі пшениці на першій ділянці; $x_{2,2}$ — озимі пшениці на другій ділянці; $x_{3,5}$ — картоплі на п'ятій ділянці... Повний перелік змінних величин представлена в табл. 2.

Цільова функція — максимум вартості прибавки врожаю:

$$Z = 105x_{1,1} + 112x_{1,2} + \dots + 592,8x_{3,5} \rightarrow \max.$$

В результаті рішення задачі отриманий оптимальний план розподілу добрив під посіви продовольчих культур (табл. 2).

Таблиця 2 – Оптимальний план розподілу добрив під посіви продовольчих культур

Змінна	Культура	Номер ділянки	Площа посіву, га	Удобрена площа, га	% удобреної площі	Урожайність без внесення добрив с 1 га, ц	Планована врожайність с 1 га, ц	Ріст урожайності
$x_{1,1}$	Озима пшениця	1	100	100	100	12,5	20,0	60,0
$x_{1,2}$		2	55	55	100	16,0	24,0	50,0
$x_{1,3}$		3	94	—	—	17,0	17,0	—
$x_{1,4}$		4	71	9	12,7	19,5	20,9	7,2
$x_{2,1}$	Озиме жито	1	87	87	100	14,0	20,9	49,3
$x_{2,2}$		2	48	48	100	15,8	23,0	45,6

X _{2,3}		3	23	23	100	17,6	25,0	42,0
X _{3,1}	Картопля	1	54	54	100	136	170,2	25,1
X _{3,2}		2	39	39	100	137	175,0	27,7
X _{3,3}		3	28	28	100	148	187,0	26,4
X _{3,4}		4	42	42	100	152	193,5	27,3
X _{3,5}		5	69	69	100	155	200,6	29,4
Всього			710	554	780	—	—	—

По оптимальному плану удобрюються всі ділянки, за винятком 3-ї і 4-ї, зайнятих озимою пшеницею. Причому ділянка 3 не удобрюється зовсім, а площа ділянки 4 — тільки на 12,7%. В цілому удобрюється 78,0% площі всіх ділянок.

Загальна вартість прибавки врожаю за рахунок внесення добрив становить 158,4 тис. грн. Кількість внесених мінеральних добрив показано в табл. 3.

Таблиця 3 – Кількість внесених мінеральних добрив

Змінні	Культура	Номер ділянки	Удобрена площа, га	Внесення мінеральних добрив, ц діючої речовини		
				азотні	фосфорні	калійні
X _{1,1}	Озима пшениця	1	100	60,0	80,0	40,0
X _{1,2}		2	55	33,0	49,5	27,5
X _{1,3}		3	—	—	—	—
X _{1,4}		4	9	7,2	9,0	5,4
X _{2,1}	Озиме жито	1	87	43,5	60,9	34,8
X _{2,2}		2	48	28,8	33,6	19,2
X _{2,3}		3	23	13,8	18,4	11,5
X _{3,1}	Картопля	1	54	16,2	37,8	27,0
X _{3,2}		2	39	11,7	27,3	19,5
X _{3,3}		3	28	8,4	22,4	16,8
X _{3,4}		4	42	16,8	37,8	29,4
X _{3,5}		5	69	27,6	69,0	48,3
Всього			554	267	445,7	279,4

Таким чином, азотні добрива використовуються повністю. Невикористаними залишилися 35,3 ц фосфорних та 39,6 ц калійних добрив.

Список використаних джерел:

1. Назарова О.П., Дьоміна Н.А. Моделивання показників інвестиційної привабливості галузей Запорізької області. // «Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції»: матеріали міжнародного науково-практичного форуму (21-22 червня 2019 р.) Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; Ч. 2 - С. 78.

2. Назарова О.П. Методи моделювання транспортних систем // Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Фундаментальна підготовка фахівців у природничо-математичній, технічній, агротехнологічній та економічній галузях», 11-13 вересня – Мелітополь, 2017.- С.117-120.

Науковий керівник: Назарова О.П., к.т.н., доцент кафедри вищої математики і фізики, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного